

Κριτική στον απόστολο Παύλο

Από τις 14 επιστολές που αποδίδονται στον Παύλο, οι ειδικοί ερευνητές θεωρούν γνήσιες μόνο τις 7. Συγκεκριμένα, η «Προς Ρωμαίους», η «Προς Κορινθίους Α΄» και «Β΄», η «Προς Γαλάτας», η «Προς Φιλιπησίους», η «Προς Θεσσαλονικείς Α΄», και η «Προς Φιλήμονα», είναι εκείνες που θεωρούνται γνήσιες. Οι υπόλοιπες είναι ψευδεπίγραφες και πλαστές. Η χρήση του ονόματος του Παύλου από τους άγνωστους συντάκτες των επιστολών αυτών, δείχνει το κύρος του Παύλου μεταξύ των πρωτοχριστιανικών κοινοτήτων. Έτσι λοιπόν, 7 από τα 27 βιβλία που απαρτίζουν το σύνολο των βιβλίων της Καινής Διαθήκης, ανήκουν στον Παύλο. Είναι ο πρώτος χριστιανός εκκλησιαστικός συγγραφέας του οποίου διασώζονται γραπτά. Γράφει μεταξύ των ετών 49-60 κ. ε, και πολύ νωρίτερα από την συγγραφή των τεσσάρων «κανονικών» ευαγγελίων. Ο ρόλος του υπήρξε καταλυτικός ως προς την διάδοση της πρωτοχριστιανικής πίστης τόσο στους Ιουδαίους της διασποράς όσο και στους εθνικούς. Για αυτόν τον λόγο, κρίνεται απαραίτητο να παρουσιαστεί το προφίλ του Παύλου από κριτική σκοπιά, που θα βασιστεί στα ίδια του τα γραπτά και στο βιβλίο των «Πράξεων των Αποστόλων».

Οι αντιφάσεις στην ομολογία της «μεταστροφής» του Παύλου

Η «μεταστροφή» του Παύλου στην οδό προς την Δαμασκό, όπου είχε πάει να συλλάβει όσους και όσες είχαν ασπαστεί το χριστιανικό κήρυγμα, δεν είναι τίποτα παραπάνω από ένα άλλοθι προκειμένου να γίνει η αρχή της διεκδίκησης της «θείας» αυθεντίας. Η ιστορία του Παύλου ξεκινάει ουσιαστικά από το 9ο κεφάλαιο των «Πράξεων», όπου αναφέρεται η μεταστροφή του. Σύμφωνα με την περιγραφή στο βιβλίο των «Πράξεων», άστραψε ένα πολύ δυνατό φως από τον ουρανό, και άκουσε την φωνή του Ιησού. Την ίδια φωνή, άκουσαν και όσοι τον ακολουθούσαν...

*«οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἰστήκεισαν ἔννεοί, **ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς** μηδένα δὲ θεωροῦντες» (κεφ. 9:7).*

Όταν αργότερα θα κάνει την ομολογία του μπροστά σε σύμμεικτο ακροατήριο που αποτελείτο από Ιουδαίους και ιουδαίζοντας χριστιανούς, θα πει ότι οι παρευρισκόμενοι **δεν** άκουσαν την φωνή...

«οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο • **τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν** τοῦ λαλοῦντός μοι» (κεφ. 22:9).

Μερικοί ισχυρίζονται ότι η φράση «τὴν φωνὴν οὐκ ἤκουσαν», εννοεί όχι ότι δεν άκουσαν κυριολεκτικά τὴν φωνή, αλλά ότι δεν κατάλαβαν τι λέει. Αυτός ο ανόητος ισχυρισμός καταπίπτει από τον ίδιο τον Παύλο, ο οποίος ομολογώντας στον βασιλιά Αγρίππα, αναφέρει ότι η φωνή του Κυρίου που του μίλησε, μίλησε στην εβραϊκή διάλεκτο...

«πάντων δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν πρὸς με **καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραίδι διαλέκτῳ** Σαοὺλ Σαοὺλ τί με διώκεις» (κεφ. 26:14). Συνεπώς, μίλησε στην ίδια τους τὴν γλώσσα.

Όμως, οι διαφορές στην «ομολογία» δεν σταματούν εδώ . Ο Παύλος αφού τυφλώθηκε προσωρινά από το φως, οδηγήθηκε στην Δαμασκό. Όταν ξαναείδε, βαπτίστηκε, **έμεινε μερικές μέρες στην Δαμασκό διδάσκοντας αμέσως στις συναγωγές της**. Όταν γνωστοποιήθηκε η ενέδρα των Ιουδαίων, ο Παύλος φυγαδεύτηκε κρυφά τὴν νύχτα στην Ιερουσαλήμ. Ο Βαρνάβας, τον έφερε στους αποστόλους. Και σημειώνει η Γραφή στο σημείο αυτό, ότι «ἦν μετ' αὐτῶν **εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος ἐν Ἱερουσαλήμ**» (κεφ. 9:8-28).

Σύμφωνα με όσα θα πει αργότερα στο σύμμεικτο πλήθος, αφού βαπτίστηκε, **πήγε στην Ιερουσαλήμ**. Τότε, του φανέρωσε ο Ιησούς ότι έπρεπε να φύγει από τὴν Ιερουσαλήμ, διότι δεν θα δέχονταν τὴν μαρτυρία του (κεφ. 22:16-21).

Στὴν επιστολή «Προς Γαλάτας», αναφέρει άλλα πράγματα. Αναφέρει ότι μετά τὴν θεία «αποκάλυψη», **δεν πήγε στην Ιερουσαλήμ**, αλλά στην Αραβία πρώτα και μετά επέστρεψε στην Δαμασκό. Στὴν Ιερουσαλήμ πήγε **μετά από τρία χρόνια** για να γνωρίσει προσωπικά τον Πέτρο. Μετά πήγε στην Συρία και στην Κιλικία, και σε αντίθεση με όσα αναφέρονται στο βιβλίο των «Πράξεων» ότι μπαινόβγαινε στην Ιερουσαλήμ, «ἤμην δὲ **ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ** ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ» (Γαλάτας, 1:22). Στὴν Ιερουσαλήμ, πήγε πάλι **μετά** από 14 χρόνια.

Είμαι τὴς άποψης ότι όλες αυτές οι αντιφάσεις, δείχνουν ότι δεν πρόκειται περί αληθούς ιστορίας, αλλά περί επινοήσεως μιας ιστορίας, με σκοπό να αναδειχθεί ο Παύλος από άγριο διώκτη, σε «φωτισμένη» αυθεντία. Οι πηγές για το παρελθόν του Παύλου είναι φτωχικές. Ακόμα και αν δεχτούμε ότι ήταν αρχικά όντως δεινός διώκτης των Χριστιανών, σίγουρα η όποια «μεταστροφή» του δεν οφείλεται σε

θεϊκή ενέργεια. Στα ευαγγέλια δεν αναφέρεται καθόλου, αν και ο Παύλος ζούσε στην Ιερουσαλήμ. Πουθενά δεν φαίνεται να έρχεται σε επαφή με το κήρυγμα του Ιησού, ούτε να επηρεάζεται στο ελάχιστο ο βίος του από τα υποτιθέμενα θαύματα του Εβραίου περιπλανώμενου ιεροκήρυκα. Το να μην έχει συναντηθεί ούτε μια φορά με τον Ιησού που είχε -υποτίθεται- αποκτήσει τόση φήμη (σύμφωνα με τα ευαγγέλια, η φήμη του είχε απλωθεί ως την Συρία), κάνει το ζήτημα σκοτεινό και ύποπτο.

Ο Παύλος διεκδικεί την «θεία» αυθεντία

Αυτό γίνεται πασιφανές, από τις ίδιες τις αφηγήσεις. Έτσι, αρχικά ο Παύλος καλείται «**σκεύος εκλογής**» που θα πάθει υπέρ του ονόματος του Ιησού (Πράξεις, 9:15-16), έπειτα ο ίδιος ο Ιησούς του αποκαλύπτει σε όραμα ότι ο ίδιος τον αποστέλλει στα έθνη (ο. π. 22:21), και στον Αγρίππα αναφέρει ότι ο Ιησούς του έδωσε την εντολή να λέει **όσα του αποκάλυψε και θα του αποκαλύψει**, τον οποίο **έχει εκλέξει** «*άνοιξαι όφθαλμούς αύτῶν τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπό σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κληρὸν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ*» (Πράξεις, 26:18).

Σχεδόν σε κάθε επιστολή του, δεν παραλείπει να πει ότι τον «απέστειλε ο Κύριος». Ότι δεν είναι απόστολος «δια ανθρώπων». Με ποια όμως εξουσία μπορεί να διδάσκει, όταν δεν έχει καμία εξουσιοδότηση από τους αποστόλους που υποτίθεται ότι όχι μόνο είδαν αλλά και συναναστράφηκαν τον Ιησού; Και μόνο το ότι μετά από 14 χρόνια πάει στην Ιερουσαλήμ και στους αποστόλους για να εκθέσει την διδασκαλία του -και πάλι μετά από «αποκάλυψη»- ώστε να πιστοποιηθεί ότι δεν κηρύττει διαφορετικά πράγματα, δείχνει άνθρωπο υπερόπτη που δεν αναγνωρίζει την θεϊκή σειρά και τάξη που φέρεται να έχει τεθεί από τον ίδιο τον Ιησού. Για παράδειγμα, ο Ιησούς φέρεται να δίδει την εξουσία του «δεσμείν και λύειν» στους 12 αποστόλους. Ο Παύλος όμως δεν δίνει καμία σημασία σε όλα αυτά. Αντιθέτως, όπως ο ίδιος γράφει, μετά την «μεταστροφή» του, «*εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους*» (Προς Γαλάτας, 1:16-17). Αν μη τι άλλο, η θεϊκή επέμβαση στην ζωή του θα έπρεπε μάλλον να τον διδάξει την συλλογικότητα και όχι τον εγωκεντρισμό.

«*Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρναβᾶ συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον• ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν• καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν μήπως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον*» (Προς Γαλάτας, 2:1-2).

Επίσης, συχνά αναφέρεται στο ευαγγέλιό «του», εννοώντας την διδασκαλία του και όχι κάποιο ευαγγέλιο που έγραψε. Στην επιστολή «Προς Γαλάτας», αναφέρει ότι αυτό το ευαγγέλιο που κηρύττει δεν είναι ανθρώπινο, αλλά προϊόν θείας αποκάλυψης.

«τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι **οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον• οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό οὔτε ἐδιδάχθην ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ**» (κεφ. 1:11-12). Στην δεύτερη επιστολή «Προς Κορινθίους», θεωρεί ότι δεν υστερεί σε τίποτα από τους πρώτους αποστόλους. «λογίζομαι γὰρ **μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων**» (κεφ. 11:5). Όχι απλά από τους αποστόλους, αλλά από τους πρώτους!

Επιπλήττει δημόσια τον Πέτρο, τον «πρώτο» των αποστόλων, κατηγορώντας τον ότι υποκρίνεται και δεν ορθοποδεί στην αλήθεια του ευαγγελίου. Και αυτό, αδιαφορώντας αν στο άκουσμα αυτών των λόγων σκανδαλιστούν οι «νεοφώτιστοι»...

«Ὅτε δὲ ἦλθεν Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην ὅτι **κατεγνωσμένος ἦν**· πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν• ὅτε δὲ ἦλθον ὑπέστειλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς καὶ **συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι ὥστε καὶ Βαρναβᾶς συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει**· ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου **εἶπον τῷ Πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων**· Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς ζῆς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαίειν» (Προς Γαλάτας, 2:11-14).

Τον θεωρεί αξιολογικά και υποκριτή, επειδή πριν έλθουν οι οπαδοί του Ιακώβου -που υποστήριζαν έναν ιουδαίζοντα Χριστιανισμό (οι «εκ περιτομής»), ο Πέτρος συνέτρωγε κανονικά με τους χριστιανούς που ήσαν πρώην εθνικοί στην πίστη, ενώ όταν ήλθαν, ξεχώριζε τον εαυτό του από εκείνους. Σε αυτήν την υπόκριση, συμπαρασύρθηκε ο Βαρνάβας και οι λοιποί που δεν κατονομάζει. Ο λόγος του όμως απευθύνεται στον Πέτρο, τον οποίο και ελέγχει. Φυσικά, τα κίνητρά του δεν είναι τόσο αγνά όσο τα παρουσιάζει, καθώς και ο ίδιος θα υποπέσει στα ακριβώς ίδια «κρίματα», όπως θα εξετάσουμε λίγο παρακάτω.

Γράφοντας στους Κορινθίους, διεκδικεί την πνευματική τους πατρότητα...

«ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας• ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου **ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα**» (Α΄ Προς Κορινθίους,

4:15).

Για τους Κορίνθιους, ο Παύλος δεν είναι απλά ένας «παιδαγωγός» εν Χριστώ. Είναι ο πνευματικός τους πατέρας, αν και ο Ιησούς φέρεται να διδάσκει «**πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς** εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Κατά Ματθαῖον, 23:9).

Επίσης, προβάλλει τον εαυτό του ως παράδειγμα των πιστών, γιατί ακολουθεί τον Χριστό. «*μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς κάγὼ Χριστοῦ*» (ο. π. 11:1). Αντί να συστήσει τον Ιησού, συστήνει τον εαυτό του (που ακολουθεί τον Ιησού). Όλα αυτά φανερώνουν έναν δοκησίσοφο αλαζόνα.

Ο Παύλος διδάσκει αντίθετα από τον Ιησού, όπως φαίνεται στα συνοπτικά ευαγγέλια.

Παρ' όλα αυτά, αν μελετήσουμε τις διδαχές που αποδίδονται στον Ιησού με εκείνες του Παύλου, θα διαπιστώσουμε διαφορές. Αυτό σημαίνει είτε ότι ο Παύλος τις αγνοούσε, είτε ότι τις διαστρέβλωσε εν γνώσει του. Αυτό που ξέρουμε είναι ότι οι επιστολές του Παύλου προηγούνται των ευαγγελίων χρονικά. Επίσης, ότι ο Παύλος είχε κάποια γνώση από τις αποδιδόμενες στον Ιησού διδασκαλίες, πριν την καταγραφή των ευαγγελίων. Αυτό φαίνεται από το χωρίο στο βιβλίο των «Πράξεων των Αποστόλων», όπου αναφέρει ο Παύλος: «**μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ** ὅτι αὐτὸς εἶπεν· *Μακάριόν ἐστιν διδόναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν*» (κεφ. 20:35). Το πιο πιθανό, είναι ότι ο Παύλος τροποποίησε κάποια πράγματα όταν το έκρινε απαραίτητο. Έτσι και αλλιώς, δεν υπήρχε εκείνη την εποχή η δυνατότητα του άμεσου ελέγχου, καθώς ούτε η τυπογραφία υπήρχε, ούτε η ταχύτατη μετάδοση της γνώσης μέσω της τεχνολογικής εξέλιξης.

Ας δούμε όμως κάποιες από τις αντιθέσεις μεταξύ Ιησού και Παύλου...

α) Ο Ιησούς αναφέρει ότι στην Βασιλεία, θα κάθονται οι μαθητές του στην τράπεζα όπου θα τρώνε και θα πίνουν: «*καγὼ διατιθεμαι υμιν καθως διεθετο μοι ο Πατηρ μου βασιλειαν, **ινα εσθιητε και πινητε επι της τραπεζης μου εν τη βασιλεια μου***» (Κατά Λουκάν, 22:29-30).

Ο Παύλος, ότι ο Θεός θα καταργήσει τα φαγητά και την κοιλιά: «*τα βρωματα τη κοιλια και η κοιλια τοις βρωμασιν· ο δε θεος και ταυτην και ταυτα **καταργησει***» (Α' Προς Κορινθίους, 6:13).

β) Ο Ιησούς είναι υποστηρικτής του Μωσαϊκού Νόμου, ο οποίος κατά την ιουδαϊκή Βίβλο είναι αιώνιος: «επι τα κριματα σου επηλπισα και φυλαξω τον νομον σου δια παντος εις τον αιωνα και εις τον αιωνα του αιωνος» (Ψαλμός 118, 44).

Μάλιστα, καταδικάζει ως «ελάχιστο» στην ουράνια βασιλεία, όποιον διδάξει την «λύση» έστω και μια των εντολών...

«Μη νομίσητε ότι ήλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας• **οὐκ ήλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι**· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν• ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία **οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου** ἕως ἂν πάντα γένηται· **ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν**• ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν» (Κατὰ Ματθαῖον, 5:17-19).

Ο Παύλος όμως διδάσκει την κατάργηση του Νόμου...

«**ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν ὑπὸ κατάραν εἰσὶν**• γέγραπται γὰρ Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά, ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον ὅτι Ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται• ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως ἀλλ' Ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς» (Προς Γαλάτας, 3:10-12).

Και ακριβώς για αυτόν τον λόγο κατηγορείται από τους Ιουδαίους που είχαν μεταστραφεί στον Ιησού! Δηλαδή, δεν του εναντιώνονται μόνο οι Ιουδαίοι που απίστησαν στον Ιησού, αλλά και εκείνοι που επείσθησαν. Αυτή την πληροφορία του δίνουν οι χριστιανοί πρεσβύτεροι της Ιερουσαλήμ. Άραγε, οι πρεσβύτεροι δεν τους κατήχησαν το ευαγγέλιο; Δεν τους είπαν ότι ο Νόμος πλέον δεν είναι «παιδαγωγός» τους, όπως κήρυττε ο Παύλος;

«εἶπόν τε αὐτῷ• Θεωρεῖς ἀδελφέ πόσαι μυριάδες εἰσὶν Ἰουδαίων **τῶν πεπιστευκότων** καὶ πάντες **ζηλωταὶ τοῦ νόμου** ὑπάρχουσιν• κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι **ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωσέως** τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους λέγων **μὴ περιτέμνειν** αὐτοὺς τὰ τέκνα **μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν**» (Πράξεις, 21:20-21).

γ) Ο Ιησούς διδάσκει ότι η «Κρίση» θα γίνει με κριτήριο όσα έπραξε ή δεν έπραξε ο άνθρωπος για τον συνάνθρωπό του (Κατὰ Ματθαῖον, 25:31-45).

Ο Παύλος, ότι η πίστη στον Ιησού θα είναι το κριτήριο...

«έν παντί τόπω **ἡ πίστις ὑμῶν** ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελέλυθεν ὥστε μὴ χρεῖαν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι· αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἴσοδον ἔχομεν πρὸς ὑμᾶς καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦν **τὸν ρυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης**» (Α΄ Προς Θεσσαλονικεῖς, 1:8- 10).

δ) Ο Ιησούς, ὅσες φορές διδάσκει για την προσευχή, πουθενά δεν αναφέρει ότι η γυναίκα πρέπει να φέρει κάλυμμα στο κεφάλι της. Ο Παύλος διδάσκει ότι πρέπει να έχει, διότι τελεί υπό εξουσία...

«πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτω τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς» (Α΄ Προς Κορινθίους, 11:5).

Και παρακάτω δίνει και την θεολογική εξήγηση· «άνηρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν εἰκῶν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστίν· οὐ γάρ ἐστίν ἀνὴρ ἐκ γυναικός ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· καὶ γὰρ **οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς** διὰ τοὺς ἀγγέλους» (ο. π. 7-10).

ε) Ο Ιησούς δίδαξε ότι η νηστεία πρέπει να γίνεται «εν τω κρυπτῷ». «σὺ δὲ νηστεύων ἄλειπαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι **ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων** ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερωῷ» (Κατὰ Ματθαῖον, 6:17).

Ο Παύλος αντιθέτως, καυχιέται ότι νηστεύει.«δέξασθέ με ἵνα μικρόν τι κάγῳ **καυχῆσωμαι (...)** ἐν νηστείαις **πολλάκις**»(Β΄ Κορινθίους, 11:27).

στ) Ο Ιησούς στην διδασκαλία του αναφέρει ότι ο πιστός δεν πρέπει να μεριμνά για τα βιοτικά: «μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίνητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε» (Κατὰ Ματθαῖον, 6:25). Και φέρνει ως παράδειγμα τα πουλιά και τα κρίνα, που τα φροντίζει ο Θεός. Ἄλλωστε, ο ίδιος σταμάτησε τους αποστόλους του από τις εργασίες τους ὅταν τους κάλεσε, και ζούσαν κοινοβιακά ἔχοντας ἕνα ταμεῖο και συντηρώντας τους εὐπορες γυναῖκες (Κατὰ Ιωάννην, 12:6 – Κατὰ Λουκάν, 8:2-3).

Ο Παύλος ὁμως λέει αντιθέτως, «ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ

ὕπηρετήσαν αἱ χεῖρες αὐταί» (Πράξεις, 20:34). Φαίνεται ὅτι δεν περίμενε τον Θεό να τον ταΐσει ὅπως τα πετεινά του ουρανοῦ. Μήπως ἦταν ολιγόπιστος; Διότι την μέριμνα ο Ιησοῦς την αποδίδει στην... ολιγοπιστία.

Επίσης, ὅπως φαίνεται ξεκάθαρα, θεωροῦσε ὅτι το να μην εργάζεται κάποιος εἶναι κακή μαρτυρία προς τους ἄλλους. «**ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν** καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε» (Α΄ Θεσσαλονικεῖς, 4:11-12). Ο Ιησοῦς και οι μαθητές του μήπως ζούσαν ὄχι εὐσχημόνως;

ζ) Ο Ιησοῦς διδάσκει ὅτι ἡ ἀνθρώπινη πολιτική ἐξουσία δεν θα πρέπει να εἶναι για τους μαθητές παράδειγμα προς μίμηση για τις μεταξύ τους σχέσεις...

«Οἴδατε ὅτι **οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν** καὶ **οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν**. οὐχ οὕτως δέ ἔσται ἐν ὑμῖν» (Κατὰ Ματθαῖον, 20:25-26).

Ο Παῦλος ἀντιθέτως διδάσκει ὅτι «οὐ γὰρ ἐστὶν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ θεοῦ αἱ δὲ οὖσαι ἐξουσίαι ὑπὸ τοῦ θεοῦ τεταγμέναι εἰσὶν» (Προς Ρωμαίους, 13:1). Επίσης, ὅτι «οἱ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν», και ὅτι ο ἄρχοντας εἶναι «**θεοῦ διάκονός ἐστιν** σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν» (ο. π. 3-4).

Προφανέστατα, ο Ιησοῦς φέρεται να εἶναι κατὰ την ἐξουσίας εφόσον θα καταλυθεῖ ἀπὸ την «ἐπικείμενη» ουράνια βασιλεία. Ο Παῦλος ὁμως, θέλει να τα ἔχει καλά με αὐτήν.

η) Ο Ιησοῦς σε κανένα σημεῖο δεν φέρεται να διδάσκει για το «προπατορικό ἀμάρτημα». Αὐτή ἡ διδασκαλία που κατανοεῖται τόσο διαφορετικά ἀπὸ την Ανατολική και την Δυτική Εκκλησία, ἡ τόσο σπουδαία θεολογικά πάνω στην οποία κτίζονται διδασκαλίες ἐπὶ διδασκαλιῶν, ἀπουσιάζει εντελῶς ἀπὸ το κήρυγμα του Ιησοῦ.

Ο Παῦλος εἶναι ο πρῶτος Χριστιανός συγγραφέας που την εισηγείται. Στην προς «Ρωμαίους» ἐπιστολή, ἀναφέρει: «ὥσπερ **δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν** καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος καὶ οὕτως **εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν** ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον» (κεφ. 5:12).

Και στην «Προς Κορινθίους Α΄», ὅπου ἀναφέρει: «ἐπειδὴ γὰρ **δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος** καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν· ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες

ἀποθνήσκουσιν οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται» (κεφ. 15:21-22).

θ) Ο Ιησούς είναι κατά της ιδιοκτησίας. Οι χριστιανοί δεν πρέπει να έχουν τίποτα δικό τους. Η εντολή του Ιησού είναι σαφής: «Πωλήσατε **τὰ** ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην» (Κατὰ Λουκάν, 12:33). Ο Ιησούς δεν λέει «πουλήστε από τα υπάρχοντά σας», αλλά «πουλήστε **ΤΑ** υπάρχοντά σας». Δηλαδή όλα. Αυτό συνδέεται με την πίστη στην «Θεία Πρόνοια». Για αυτό και στο ίδιο κεφάλαιο αναφέρεται κατά της μέριμνας.

Ο Παύλος όμως, όταν αναφέρεται σε δωρεές εκ μέρους των πιστών, αναφέρει ότι πρέπει να γίνονται **με μέτρο**, ώστε εκείνος που κάνει την δωρεά να μην αρχίσει να στερείται. Με άλλα λόγια, να δίνει με τέτοιο τρόπο ώστε να του περισσεύουν...

«εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται καθὸ ἐὰν ἔχη τις εὐπρόσδεκτος οὐ καθὸ οὐκ ἔχει· οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις ὑμῖν δὲ θλίψις ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τό ὑμῶν περισσευμα εἰς τό ἐκείνων ὑστέρημά» (Προς Κορινθίους Β΄, 8:12-13).

ι) Ο Ιησούς απαγόρευσε στους μαθητές του να παίρνουν χρήματα: «Δωρεὰν ἐλάβετε δωρεὰν δότε. **Μὴ κτήσησθε** χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν» (Κατὰ Ματθαῖον, 10:8-9). Αυτό που τους είπε ήταν ότι «ἄξιός γὰρ ὁ ἐργάτης **τῆς τροφῆς** αὐτοῦ ἐστίν» (ο. π. στ. 10). Να μην αποκτήσουν χρυσό και αργύριο. Μόνο το φαγητό που θα τους βάλουν μπροστά να φάνε.

Ο Παύλος όμως, διδάσκει ότι, «Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι **ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς**» (Προς Γαλάτας, 6:6). Το ένα πιάτο φαγητό, μετατρέπεται «σε όλα τα αγαθά».

Και στην «Προς Κορινθίους Α΄», αναφέρει: «εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν **τὰ σαρκικὰ θερίσομεν**», και «ὁ Κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν **ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν**» (κεφ. 9:11.14). Αυτό ακούγεται σαν συναλλαγή. Ο κατηχητής δίνει τα πνευματικά αποσκοπώντας στα υλικά του κατηχούμενου! Επίσης, το να ζει κανείς από τον κήρυγμα του ευαγγελίου, καμία σχέση δεν έχει με όσα φέρεται να λέει ο Ιησούς.

Από το πολίτευμα του Παύλου

Ποιός ήταν ο τρόπος που πολιτεύθηκε ο Παύλος, πέρα από όσα δίδαξε; Πώς κινήθηκε προς τους έξω και πως προς το «ποίμνιο»; Αβίαστα μπορούμε να καταλήξουμε σε συμπεράσματα, τόσο από τα καταγεγραμμένα λόγια του όσο και

από την δράση του, όπως φαίνεται στο βιβλίο των «Πράξεων».

Ο Παύλος σε αρκετά σημεία είναι σκοπίμως σκοτεινός, ασαφής, αντιφατικός, και χρησιμοποιεί την προσποίηση για να «κερδίσει» τους πιστούς. Ο άγνωστος συντάκτης της ψευδεπίγραφης επιστολής «Β΄ Πέτρου», **αναγνωρίζει** ότι στις επιστολές του Παύλου «έστιν **δυσνόητά** τινα». Το πρώτο ερώτημα που προκύπτει, είναι γιατί να υπάρχουν σημεία που κατανοούνται δύσκολα. Δεν ήθελε ο Παύλος την πνευματική ωφέλεια των πιστών; Ένα δεύτερο, γιατί ο ίδιος ο Παύλος δεν προσπάθησε να τα απλοποιήσει ώστε να αποφευχθεί η σύγχυση; Ο συντάκτης της επιστολής, αντί να τα διευκρινίσει ως όφειλε προκειμένου να «σώσει» κάποιους από την...απώλεια, συνεχίζει να γράφει **απειλώντας** και **κατακρίνοντας** όσους τα παρανοούν: «*ἃ οἱ ἄμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν*» (κεφ. 3:16).

Ας δούμε όμως πιο συγκεκριμένα σημεία από τις ασάφειες του Παύλου. Ο ίδιος διατείνεται ότι στον αγώνα του για την αλήθεια, δεν υποχώρησε καθόλου μπροστά σε εκείνη την μερίδα των χριστιανών που είχαν δεχτεί μεν τον Χριστό αλλά διατηρούσαν ακόμα την περιτομή των Ιουδαίων. Όμως, αναφέρει κάτι για τον Τίτο που μπορεί να ερμηνευτεί με διαφορετικούς τρόπους.

*«ἀλλ' **οὐδὲ Τίτος** ὁ σὺν ἐμοί Ἕλληνας ἦναγκάσθη περιτμηθῆναι• διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωσιν οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἶξαμεν τῇ ὑποταγῇ ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνη πρὸς ὑμᾶς»* (Προς Γαλάτας, 2:3-5).

Τελικά, ούτε ο Τίτος αναγκάστηκε να υποστεί την περιτομή ή την υπέστη για τους ιουδαίζοντες χριστιανούς, τους οποίους ο Παύλος αποκαλεί «ψευδαδέλφους»; Και πως είναι δυνατόν να μην υποχωρεί σε αυτούς ούτε προς ώρα, όταν ξεκάθαρα κάνει περιτομή στον Τιμόθεο, επειδή είχε πατέρα Έλληνα; Και ενώ δηλαδή στην επιστολή θολώνει τα νερά με τις ασάφειες, ο συγγραφέας των «Πράξεων» είναι ξεκάθαρος για τον Παύλο. Εδώ, ο Παύλος ψεύδεται. Και δεν είναι το μόνο σημείο.

*«Κατήντησεν δὲ εἰς Δέρβην καὶ Λύστραν καὶ ἰδού, μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος υἱὸς γυναικὸς τινος Ἰουδαίας πιστῆς πατρὸς δὲ Ἕλληνας ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν• τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελεθεῖν καὶ **λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις**• ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλληνας*

ὑπῆρχεν» (κεφ. 16:1-3).

Εβρισκόμενος στην Ιερουσαλήμ, του ειπώθηκε από τον Ιάκωβο και τους πρεσβυτέρους **να προσποιηθεί** στο θέμα της περιτομής και των ιουδαϊκών εθίμων περί καθαρισμού, διότι οι νεόφυτοι δεν ήταν έτοιμοι να δεχτούν, εφόσον προέρχονταν από την Ιουδαϊκή παράδοση. Και ο Παύλος, όχι μόνο δεν τους επέκρινε όπως έκανε στην Αντιόχεια με τον Πέτρο, αλλά το δέχτηκε. Ποιος; Εκείνος που πριν έλεγε ότι δεν υποχώρησε σε τίποτα μπροστά στην αλήθεια του Ευαγγελίου! Αντιθέτως, ο Σωκράτης, χωρίς να επιχειρεί κανενός είδους προσηλυτισμό, προτίμησε να υπακούσει στην άδικη απόφαση της καταδίκης του από την πολιτεία, μόνο και μόνο γιατί θεωρούσε υποχρέωσή του **να είναι συνεπείς οι πράξεις του με τα λόγια του**. Μόνο και μόνο για να μην προδώσει τον ίδιο του τον εαυτό και τις πεποιθήσεις του.

«Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀσμένως ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί· τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῆει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἕνα καστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ· οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν Κύριον· εἶπόν τε αὐτῷ **Θεωρεῖς ἀδελφέ πόσαι μυριάδες εἰσὶν Ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων** καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν· κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι **ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωσέως** τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν· τί οὖν ἐστὶν πάντως δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας· τοῦτο οὖν ποίησον ὃ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρῆσωνται τὴν κεφαλὴν καὶ **γινῶσιν πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστὶν ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων**· περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναντες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς, τό τε εἰδωλόθυτον καὶ τό, αἶμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν· τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεῖς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά» (Πράξεις, 21:17-26).

Ο Παύλος καταδικάζει ο ίδιος τον εαυτό του, καθώς στην επιστολή προς «Γαλάτας» αναφέρει ότι «εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ παραβάτην ἑμαυτὸν συνίστημι» (κεφ. 2:18). Παραβάτης λοιπόν, διότι εκείνα που κατέλυσε (την περιτομή), αυτά και οικοδομεί στις παραπάνω περιπτώσεις.

Στην πραγματικότητα, ο ίδιος ο Παύλος ομολογεί την βάση του όλου του πολιτεύματος: «Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων **πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα** ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω• καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω• τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω• τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος μὴ ὢν ἄνομος θεῶ ἀλλ' ἔννομος Χριστῷ ἵνα κερδήσω ἀνόμους• ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω• **τοῖς πᾶσιν γέγονα τὰ πάντα** ἵνα πάντως τινὰς σώσω» (Α΄ Προς Κορινθίους, 9:19-22).

Στον Ρωμαῖο χιλιάρχο συστήνεται **ὡς «Ρωμαῖός»**, για να γλιτώσει το ξύλο και τις ταλαιπωρίες. Βέβαια, στην επιστολή «Β΄» προς «Κορινθίους», προκειμένου να δείξει το πόσο «έπαθε» για τον Ιησού και έτσι να ανέβει στην εκτίμηση των Κορινθίων, απαριθμεί «ραβδισμούς» και «φυλακίσεις» (Β΄ Προς Κορινθίους, 6:4-5 – 11:23).

«εἶπεν πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος **Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον** καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν· ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος προσελθὼν ἀπήγγειλεν τῷ χιλιάρχῳ λέγων, Ὅρα τί μέλλεις ποιεῖν **ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν**· προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ **Λέγε μοι εἰ σὺ Ῥωμαῖός εἶ ὁ δὲ ἔφη Ναί**· ἀπεκρίθη τε ὁ χιλιάρχος· Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἔκτησάμην· **ὁ δὲ Παῦλος ἔφη Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι**· εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη ἐπιγνοὺς **ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν** καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς» (Πράξεις, 22:25-29).

Παρατηρούμε ότι δεν λέει ότι απέκτησε την ιδιότητα του Ρωμαίου πολίτη, αλλά ότι **γεννήθηκε Ρωμαῖός**. Σε άλλο σημείο, αναφέρει για τον εαυτό του: «ἐκ γένους Ἰσραὴλ φυλῆς Βενιαμὴν **Ἑβραῖός ἐξ Ἑβραίων**» (Προς Φιλιπησίους, 3:5). Εδώ, δεν κινδυνεύει να φάει ξύλο...

Αυτά δείχνουν ἄνθρωπο που κινεῖται σαν τον χαμαιλέοντα. Δεν πείθει με λογικά επιχειρήματα, αλλά προσποιεῖται για να κερδίσει με δόλο τους ακροατές του.

Προκύπτει ὅμως και ἓνα ερώτημα. Πως εἶναι δυνατόν ο Παύλος να εἶναι ταυτόχρονα «ελεύθερος» ἀπὸ ὅλα και δούλος σε ὅλα; Ταυτόχρονα να διδάσκει ὅτι «ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν ὑπὸ κατάραν εἰσὶν» (Προς Γαλάτας, 3:10), και ο ἴδιος να συμπεριφέρεται ὡς «**ὑπὸ νόμον**»; Ταυτόχρονα να εἶναι στους ἀνόμους ὡς ἄνομος, ἀλλὰ ἔννομος στον Χριστό; Ας δούμε ὅμως την ἀπάντηση δια της ἴδιας της γραφίδας του Παύλου: «**ὑπάρχων πανοὔργος δόλω ὑμᾶς ἔλαβον**» (Β΄ Προς Κορινθίους, 12:16).

Ενώ κατηγορεί ενώπιον όλων τον Πέτρο ότι υποκρίνεται (Προς Γαλάτας, 2:11-14) όπως είδαμε και παραπάνω, ο ίδιος υποκρίνεται ασύστολα τον ταπεινό, συστήνοντας παράλληλα τον εαυτό του. Έτσι, στην «Β΄ Προς Κορινθίους», στα κεφάλαια 11 και 12, χρησιμοποιεί **την καύχηση** για να απαντήσει στους επικριτές του, που σημειωτέον, είναι από τον εκκλησιαστικό χώρο.

Αφού παρακαλεί «ανείχεσθέ μου μικρόν τῆ ἀφροσύνη» (11:1), ενώ παραδέχεται και ο ίδιος ότι καυχιέται «μικρόν τι κἀγὼ καυχῆσωμαι» (11:16) παρότι ο ίδιος είχε ισχυριστεί στο αμέσως προηγούμενο κεφάλαιο ότι «Ὁ δὲ καυχώμενος ἐν Κυρίῳ καυχᾶσθω» (10:17), από τον στίχο 21 μέχρι και τον 29 αριθμεί όσες ταλαιπωρίες πέρασε για τον Ιησού και την εκκλησία, συστήνοντας ουσιαστικά ο ίδιος τον εαυτό του. Παρότι είχε γράψει στο προηγούμενο κεφάλαιο ότι «οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνίστων ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος ἀλλ’ ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν» (κεφ. 10:18). Και κλείνει το κεφάλαιο εντελώς υποκριτικά, γράφοντας ότι, «Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσωμαι» (στ. 30), ενώ ήδη από τον στίχο 5 έχει ισχυριστεί για τον εαυτό του ότι «λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων» και στον στίχο 23 «**διάκονοι Χριστοῦ** εἰσιν παραφρονῶν λαῶ **ὑπὲρ ἐγώ**».

Και ενώ έχει καυχηθεί, το κεφάλαιο 12 αρχίζει με την φράση, «Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι• ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου» (στ. 1). Ενώ ήδη κάνει νύξη σε «οπτασίες» και «αποκαλύψεις» Κυρίου, αν και δεν συμφέρει η καύχηση- παρότι ο ίδιος ισχυρίζεται ότι το «ευαγγέλιό» του το έχει λάβει κατά «αποκάλυψη» και δεν έχει τεθεί ως απόστολος από ανθρώπους αλλά από τον Κύριο (Προς Γαλάτας, 1:1-12) -παρακάτω κάνει λόγο για έναν άνθρωπο που γνωρίζει και που αρπάχθηκε μέχρι τον Παράδεισο όπου άκουσε λόγια ανεκκλάλητα. Βέβαια, η προσπάθεια του Παύλου να μην μιλήσει **δήθεν** για τον εαυτό του, πέφτει στο κενό, εφόσον **οι ερμηνευτές ομόφωνα αναγνωρίζουν τον ίδιο τον Παύλο** πίσω από αυτό τον άνθρωπο. Για παράδειγμα, ο Κύριλλος Ιεροσολύμων, αναφέρει στην 6η Κατήχησή του· «Και δεν πρέπει να εκπληττόμαστε με ένα τόσο θαυμαστό γεγονός, γιατί ο Πέτρος ήταν αυτός που κρατούσε τα κλειδιά της Βασιλείας των ουρανών και ο Παύλος ήταν αυτός που είχε αρπαγεί μέχρι τον τρίτο ουρανό και στον Παράδεισο και “άκουσε ανέκφραστα λόγια που δεν επιτρέπεται να τα επαναλάβει άνθρωπος”» (6η Κατήχηση, Μαυρομάτης Γ, Α΄ Τόμος, Εκδόσεις Επέκταση, σελ. 167). Και ο Ειρηναίος της Λυών, γράφει: «δικαίοις γαρ ανθρώποις και πνευματοφόροις ητοιμάσθη ο παράδεισος, εν ω και Παύλος απόστολος εισκομισθείς ηκουσεν άρρητα ρήματα» (Έλεγχος και Ανατροπή της Ψευδωνύμου Γνώσεως, 5ο βιβλίο, ΒΕΠΕΣ σελ. 163).

Αυτός ήταν και ο σκοπός του Παύλου. Εφόσον ο Θεός είναι που συστήνει τους εργάτες του, ο Παύλος δεν θα έπρεπε να αναφέρει τίποτα από όσα ανέφερε. Έπρεπε να αφήσει τον Θεό να τον συστήσει. Τέλος, για την όλη καυχησιολογία του, χρεώνει τους ακροατές του!

«Γέγονα ἄφρων καυχώμενος • **ὕμεις με ἠναγκάσατε**» (στ. 11). Και συνεχίζει, «εγὼ γὰρ ὤφειλον **ὕφ' ὑμῶν συνίστασθαι** • οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων εἰ καὶ οὐδὲν εἶμι» (στ. 11).

Τώρα, δεν λέει ότι ο Θεός είναι που συστήνει, αλλά οι ίδιοι έπρεπε να τον συστήνουν! Αν και τοποθετεί τον εαυτό του στην ίδια θέση με τους πρώτους αποστόλους, παρόλα αυτά είναι...μηδέν!

Άλλο παράδειγμα αντιφατικότητας μπορεί να εντοπιστεί στο παρακάτω χωρίο...

«**Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι** διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ • ἀδελφοί ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ λογιζομαι κατειληφέναι • ἔν δέ τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος κατὰ σκοπὸν διώκω ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **Ὅσοι οὖν τέλειοι τοῦτο φρονῶμεν**» (Προς Φιλιπησίους, 3:12-15).

Ενώ αναφέρει ότι ακόμα δεν έλαβε το βραβείο της άνω κλήσεως ούτε έγινε ήδη τέλειος, στο τέλος κατατάσσει τον εαυτό του στους... τελείους.

Ενώ σε ολόκληρη την επιστολή του προς «τους Ρωμαίους» **καταπολεμά** τον Μωσαϊκό Νόμο προκρίνοντας την πίστη στο έργο του Χριστού, υπάρχει ένα εδάφιο που αναιρεί όλα όσα έγραψε.

Γράφει χαρακτηριστικά: «λογιζόμεθα οὖν πίστει δικαιουῖσθαι ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνον οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν ναὶ καὶ ἐθνῶν ἐπεὶ εἰς ὁ θεὸς ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως • **νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως μὴ γένοιτο • ἀλλὰ νόμον ἱστῶμεν**» (κεφ. 3:28-31). Ο άνθρωπος δικαιώνεται με την πίστη του στο έργο του Χριστού, χωρίς τα έργα που απαιτούσε ο Νόμος. Παρόλα αυτά, δεν καταργεί τον Νόμο, αλλά τον συνιστά! Λόγια αντιφατικά, καθώς προσπαθεί να διαδώσει το νόθο τέκνο του Ιουδαϊσμού στα έθνη (καταργώντας τον Νόμο, τον οποίο σε άλλη επιστολή αναφέρει «κατάρρα»), και παράλληλα να προσελκύσει στην νέα πίστη εκείνους που είχαν ανατραφεί με βάση τον Νόμο, τον οποίο τελικά...συστήνει. Ο

Νόμος είναι κατάρρα, αλλά και άγιος, δίκαιος, αγαθός, και πνευματικός!

«ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν **ὑπὸ κατάραν εἰσὶν**» (Προς Γαλάτας, 3:10)

«ὁ μὲν νόμος **ἅγιος** καὶ ἡ ἐντολὴ **ἀγία** καὶ **δικαία** καὶ **ἀγαθή**» (Προς Ρωμαίους, 7:12).

«οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστίν ἐγὼ δὲ σάρκικός εἰμι πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν» (Προς Ρωμαίους, 7:14).

Άλλο σημεῖο αντιφατικότητας, εἶναι για το ποιος συστήνει τον ἀπόστολο του Θεοῦ. Ο Θεός ἢ ο ἴδιος ο ἀπόστολος; Ἐτσι ἔχουμε δύο ἀντίθετες θέσεις στην ἴδια ἐπιστολή!

«ἐν παντὶ **συνιστῶντες ἑαυτοὺς** ὡς θεοῦ διάκονοι» (Β΄ Προς Κορινθίους, 6:4).

«**οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνίστων ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος** ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν» (Β΄ Προς Κορινθίους, 10:18).

Την ἴδια ἀντιφατικὴ θέση ἔχει και ως προς το αν πρέπει ο εργάτης του ευαγγελίου να πληρώνεται ἢ ὄχι.

Ἐτσι, ἔχουμε τις ἐξῆς δηλώσεις:

«εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν· εἰ ἄλλοι **τῆς ἐξουσίας ὑμῶν** μετέχουσιν οὐ μᾶλλον ἡμεῖς. Ἄλλ οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ **ἐξουσίᾳ** ταύτῃ» (Α΄ Προς Κορινθίους, 9:11).

Εδώ, δηλαδή, θεωρεῖ ὅτι ο κήρυκας ἔχει την ἐξουσία να μετέχει στα υλικά του πιστοῦ. Ἀσχέτως αν ο ἴδιος ο Παῦλος δεν χρησιμοποίησε την ἐξουσία αὐτή, ἀλλά για τους Κορινθίους μόνο. Ἄλλες ἐκκλησίες, γύμνωσε καθὼς λέει. «Ἡ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε ὅτι **δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν· ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβῶν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν**» (Β΄ Προς Κορινθίους, 11:7-8).

«τίς οὖν μοί ἐστίν ὁ μισθός ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ» (ο. π στ. 18).

Εδώ, αὐτό που εἶχε χαρακτηρίσει παραπάνω ως «ἐξουσία», ὅταν αναφέρεται στον εαυτό του, το χαρακτηρίζει «κατάχρηση». Ἐτσι, προσπαθεῖ ἀπὸ την μία να μην θίξει τους ἄλλους που τα ἀρπάζουν ἀπὸ τους πιστοὺς, και ἀπὸ την ἄλλη προσπαθεῖ να ἐξυψώσει τον εαυτό του, ἐφόσον ἐκεῖνος δεν κάνει κατάχρηση αὐτῆς της

εξουσίας.

Ο Παύλος αυτό που προσπαθεί να δημιουργήσει, είναι έναν νέο τύπο Ιουδαϊσμού, ο οποίος θα απευθύνεται όχι πλέον μόνο στους Εβραίους της διασποράς, αλλά σε όλους τους ανθρώπους. Φυσικά, έπρεπε να ξεκινήσει το «θεόπνευστο» έργο του από τις συναγωγές που βρίσκονταν στις διάφορες πόλεις εκτός Ισραήλ. Σκοπός του ήταν να δώσει την νέα διδασκαλία, ουσιαστικά μία νέα ερμηνευτική προσέγγιση παραποιώντας και αλλοιώνοντας το νόημα των Ιουδαϊκών γραφών. Ξεκινούσε έτσι πάντα από τις συναγωγές προσπαθώντας να αποδείξει ότι ο Ιησούς είναι ο Χριστός, δηλαδή ο αναμενόμενος Μεσσίας. Όσους προσηλύτιζε, τους ξεχώριζε από την συναγωγή και τους συγκέντρωνε σε εκκλησία. Οι υπόλοιποι όσοι δεν πείθονταν, τον κυνηγούσαν από πόλη σε πόλη. Τα σχετικά χωρία των «Πράξεων» των αποστόλων, είναι κατατοπιστικά.

Έτσι, στην Αντιόχεια της Πισιδίας, αφού κλήθηκε από τους αρχισυναγωγούς να ανέβει στο βήμα και να δώσει «λόγο παρακλήσεως», ο Παύλος άρχισε το προσηλυτιστικό του κήρυγμα. Κάνοντας μια σύντομη αναφορά στους Πατριάρχες, καταλήγει στον Δαβίδ, από τον οποίο θα προέρχονταν ο Μεσσίας. Αφού βγάζει σε άγνοια τον λαό και τους θρησκευτικούς του άρχοντες ως προς την ορθή ερμηνεία των προφητικών ρήσεων, δίνει την «ορθή». Κηρύττει τον Ιησού και καθιστά σαφές ότι ο Νόμος δεν μπόρεσε να δικαιώσει κανέναν. Και καταλήγει ο συγγραφέας των «Πράξεων»: «*λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρναβᾶ*» (κεφ. 13:43). Οι υπόλοιποι, «*ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις*» (ο. π. στ. 45). Όταν λοιπόν τους ξεχώρισε, τότε και φανέρωσε τις αληθινές του προθέσεις. «*Ἵμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ• ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς ἰδοῦ, στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη*» (ο. π. στ. 46).

Παραπλήσια πράγματα συνέβησαν και στο Ικόνιο (Πράξεις, 14:1-4). Θα ήταν περιττό να αναφέρουμε όλα όσα αναφέρονται στο βιβλίο των «Πράξεων». Θα άξιζε όμως να αναφερθεί ένα ακόμα χωρίο, που δείχνει πολύ καθαρά τον σκοπό του Παύλου και της συνοδείας του.

«*Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου τινός*» (κεφ.

19:8-9).

Ένα ακόμα που θα πρέπει να καταδειχτεί, είναι η ορολογία του Παύλου, με την οποία επιχειρεί να διαδώσει ένα νέο μόρφωμα με στοιχεία μεν Ιουδαϊκά, αλλά παραλλαγμένα. Έτσι, στην «Προς Ρωμαίους» επιστολή, εισάγει τις έννοιες του «εν κρυπτώ Ιουδαίου» και της «πνευματικής περιτομής». Έτσι, από την μία διευρύνει την πίστη πέρα των κατά σάρκα Ιουδαίων, και καταργεί την περιτομή στην σάρκα...

«οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερωῷ Ἰουδαῖός ἐστιν οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερωῷ ἐν σαρκὶ περιτομὴ ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ» (κεφ. 2:28-29).

Στην επιστολή του «Προς Γαλάτας» κάνει λόγο για τον «**Ισραήλ του Θεού**», εννοώντας όσους «τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν» (κεφ. 6:16), δηλαδή όσους συμμορφώνονται με την διδαχή του Παύλου. Στην ίδια επιστολή, αποκαλεί την Εκκλησία «**άνω Ιερουσαλήμ**» (κεφ. 4:26).

Άκρως αποκαλυπτικά τα λόγια του στην ίδια επιστολή, όπου είναι ηλίου φαινότερο ότι παραγκωνίζει τον Νόμο και στην θέση του θέτει την πίστη στον Ιησού, και εξηγεί ο ίδιος πως καταργείται η διαφορετικότητα στην εκκλησία και όλοι μετατρέπονται σε μία ομοιογενή και ομοιόμορφη μάζα. Κατάργηση της προσωπικότητας προκειμένου να γίνουμε πνευματικοί απόγονοι του Αβραάμ, πετώντας τις πατρώες παραδόσεις μας.

«Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι· ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστὸν ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγὸν ἐσμεν. Πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε Χριστὸν ἐνεδύσασθε· οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλληγν οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἶς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ ἄρα τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα ἐστέ καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι» (κεφ. 3:23-29).

Πέρα από την απομόνωση βιβλικών χωρίων και ερμηνείας τους έξω από το γενικότερο πνεύμα των βιβλίων στα οποία ανήκουν, προσφιλῆς μέθοδος ερμηνείας για τον Παύλο είναι η αλληγορία και η τυπολογία.

Για να πείσει τους ακροατές του ότι δεν πρέπει να ακολουθούν τον Νόμο, ο Ισαάκ,

το τέκνο της πίστεως και της επαγγελίας, μετατρέπεται σε «*Διαθήκη*», στην «*Άνω Ιερουσαλήμ*», στην εκκλησία που γεννά παιδιά απαλλαγμένα από τα καθήκοντα του Νόμου. Ο άλλος γιος του Αβραάμ από την Άγαρ, ο Ισμαήλ, τέκνο που γεννήθηκε από την ολιγοπιστία του Αβραάμ στην επαγγελία του Θεού, μετατρέπεται σε Διαθήκη «*εις δουλείαν γεννώσα*». «**Άτινα εστίν αλληγορούμενα**». Δύο τύποι χριστιανών πάνω σε δύο βιβλικά πρόσωπα. Οι χριστιανοί που δεν είναι δούλοι του νόμου, και εκείνοι που είναι (Προς Γαλάτας 4,21-31).

Στο ίδιο κομμάτι, άλλη ρήση της Παλαιάς Διαθήκης (Ησαΐας 54,1) που αναφέρεται στον λαό Ισραήλ, τον οποίο άφησε για λίγο ο Θεός του αλλά πάλι θα τον περιθάψει, ο Παύλος την αλληγορεί με την αύξηση της νέας Εκκλησίας (της χριστιανικής) έναντι της παλαιάς (της ιουδαϊκής).

Στην «*Α΄ Προς Κορινθίους*» χρησιμοποιεί την τυπολογία. Η νεφέλη είναι το Άγιο Πνεύμα, η διάβαση της Ερυθράς είναι το χριστιανικό βάπτισμα, το πνευματικό φαγητό είναι η θεία Ευχαριστία, η πέτρα που ακολουθούσε την πορεία του λαού στην έρημο, είναι ο Χριστός. «*Ταύτα δε **τύποι ημών** εγενήθησαν*» (κεφ. 10:1-6).

Εσχατολογικές πλάνες και σοφιστείες

Αλλά και στο εσχατολογικό κομμάτι της διδαχής του, ο Παύλος τα λέει μπερδεμένα. Πιστεύει στην έλευση του Ιησού στην εποχή του. Έτσι, θεωρεί ότι τόσο ο ίδιος όσο και οι ακροατές του θα δουν τον Ιησού στην Β΄ Παρουσία.

«*Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου **ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου** οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας• ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον• **ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες** οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα• καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα*» (Α΄ Προς Θεσσαλονικεῖς, 4:15-17).

Την ίδια πίστη εκφράζει και στην «*Α΄ Προς Κορινθίους*» επιστολή. «*ἰδού, μυστήριον ὑμῖν λέγω• πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα• ἐν ἀτόμῳ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι• σαλπίζει γὰρ καὶ **οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι** καὶ **ἡμεῖς** ἀλλαγησόμεθα*» (κεφ. 15:51-52).

Και ενώ δεν θα πεθάνουμε όλοι, όλοι θα αλλάξουμε. Όταν θα σαλπίζει, οι νεκροί θα εγερθούν άφθαρτοι και εμεῖς θα αλλάξουμε. **Ξεκάθαρα κατατάσσει τον**

εαυτό του όχι στους κεκοιμημένους που θα αναστηθούν, αλλά σε όσους θα ζουν ακόμα. Άλλη μια απόδειξη, ότι ο Παύλος περίμενε την μεταμόρφωση του σώματός του, ενώ θα ήταν ακόμα ζωντανός. Αυτήν την αλήθεια, την χαρακτήρισε «μυστήριο», που προφανώς του αποκάλυψε...ο Κύριος!

Διομήδης